

Va de ?fantasmes'

À

El crític literari Domènec Guansé (1894-1978) va escriure i publicar una sèrie d'articles d'opinió al diari "La Publicitat" que van del 12 de març de 1937 fins al 15 de gener de 1939. Han estat rescatats de l'oblit fa pocs anys en forma de llibre: "La revolució cívica", edició i pròleg de Francesc Foguet i Boreu. El conjunt és una aportació de primer ordre per al coneixement de la vida a Barcelona durant aquells anys. Guansé toca aspectes molt diversos que van des dels problemes més immediats de la vida quotidiana fins a les activitats culturals i els fets polítics, amb judicis penetrants i crítiques incisives però constructives, i prou amplitud de visió perquè algunes de les seves consideracions transcendeixin la data històrica i ens interpel·lin en la nostra actualitat.

Un botó de mostra. Amb el títol "Encara un fantasma" (30 de juny de 1938), Guansé se les emprèn contra Pío Baroja amb motiu d'incorporar-se aquest al bàndol franquista. En primer lloc Guansé diu que és un home sense conviccions, d'una absoluta buidor mental i d'això en deia ser independent. «La independència als tipus com Baroja els serveix per a passar de l'anarquisme al lerrouxisme més desenfrenat; per a acceptar una acta de diputat de qui primer la hi ofereixi... bonica manera d'ésser independent».

Però en una cosa sí que aquest «basc renegat» s'ha mantingut sempre ferm. I és que «si ha canviat cent vegades de matís polític, en canvi ha estat d'una manera constant i conseqüent anticatalanista».

De fet, i encara avui, per desgràcia ho podem constatar gairebé a diari, el seu no és un cas aïllat sinó representatiu d'una fauna nefasta i altament perillosa. És per això que ens resulta tan clara i oportuna aquesta afirmació de Domènec Guansé quan passa d'allò particular a allò general: «per saber si un espanyol és de temperament feixista, el millor és veure com reacciona davant del fet de Catalunya».

Il·lustració: Erques Torres.